

moženjem porok biti, da bo hranilnici njeni dnar povernil, ga ne more in po postavi tudi ne sme posoditi.

Iz Ljubljane. V nedeljo ob enajstih dopoldne je imela v mestni hiši družba za podporo manjših obertnikov in rokodelcev svoj navadni veliki zbor. Njih exsc. deželni gospod poglavar z mnogimi častnimi društveniki so počastili s svojo nazočnostjo ta zbor, v katerem se je snidila obila množica ljubljanskih obertnikov in rokodelcev kot družbenikov. Gosp. Janez Horak, za blagor te družbe ves uneti predsednik, je začel zbor z mičnim ogovorom, v katerem je z živo besedo dokazal, kako lepo napreduje ta družbica, ki se je pohlevno pred 3 leti začela, pa kmalo se krepko ukorenila. Že je čez 52,000 gld. posodila obertnikom in rokodelcom, ki so pri nji pomoči iskali, in se tako res veliko dobrotnico skazala. „Ponosno moremo reči“ — je gospod predsednik rekel — „da pri vsem tem ni ne najmanje zgube terpela: tako pošteno ji je vsak povernil, kar je od nje na posodo vzel.“ In res je družba ta tako praktično osnovana, da po njenem izgledu se je že več enakih družb napravilo v drugih deželah. — Bivši družbeni tajnik gosp. Jožef Vogel je razložil potem družbine zadeve v preteklem letu, iz katerega smo zvedili, da se je število družbenikov od 25 pomnožilo že na 217, ki družbo z dnarji podperajo, da more pomočnica biti obertnikom in rokodelcom, ki želijo od nje kakošnega posojila. Lani je družba 212 družbenikom posodila 30,290 gold., tedaj za 5,650 gold. več memo predlanskega. Lastno premoženje družbeno je zneslo konec lanskega leta 705 gold. 40 kr., — lep znesek, pridobljen le po varčnem gospodarstvu! Stroški za oskerbovanje družbenih opravkov so v vsem skupaj znesli lani le 213 gold. in 53 kr. 12 odbornikov, s predsednikom, tajnikom, kasirjem in pravdnikom brez plačila opravlja vse opravila; so tedaj res skerbni materi enaki, ktera otroka svojega objema s čisto ljubeznijo brez vse sebičnosti. Hvala jim! Le tako je bilo mogoče, da je „iz malega zrastle veliko!“ — Po končanem letnem izvešči je gosp. predsednik Horak spet besedo poprijel in prosil družbenike, če ima kdo še kaj na sercu, naj se oglasi. Na to je gosp. Strzelba se v imenu odbora očitno zahvalil gosp. Jož. Vogel-nu, bivšemu tajniku, za marljivo njegovo prizadevanje skozi 3 leta. In po vsem tem so pohvalili Njih exsc. deželni gosp. poglavar celo družbo, ki je toliko koristna v svojem djanji, in h koncu željo razodeli, naj, kakor dosihmal, tudi prihodnje napreduje v lepem svojem početji.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Čedalje manj je upanje, da se bode mir ohranil. Dozdaj ste se posebno le sardinska in francoska vlada za vojsko pripravljale, sedaj se je jela pripravljati tudi naša vlada. Po dunajskem vradnem časniku so namreč presvitli cesar ukazali, naj se odpuščeni (urjavbarji) tistih regimentov, ki so pri cesarski armadi na Laškem, in kateri v daljnjih deželah prebivajo, berž pokličejo k armadi. Včeraj pa je nek že drugo povelje oklicano bilo, da vsi odpuščenci imajo k armadi iti. Ni tedaj čuda, da po neprenehanih pripravah za vojsko, čeravno včasih prislovica velja: „če želiš miru, pripravljaj se za vojsko“, so poslednje dni kursa papirnatega dnarja padli kakor še nikoli poprej (28. febr. je narodno posojilo stalo le na 76 fl. 40 kr. nov. dnarja, metalike po 5% le na 73 fl. in 60 kr., akcije narodne banke po 856 fl.). Zbor v Parizu, ki se je imel začeti 22. dan p. m., je bil nek izperva odložen do 6. februarja, sedaj pa se sliši, da se bode začel še le 10. dan t. m. Vzrok tega odloževanja je nek to, da so si vlade zavolj Moldave in Valahije še tako navskriž, da bi zbor nič ne opravil, če se že pred zborom nitka ni našla, ktera ima peljati iz zaprede. Gotovo je, da si angleška vlada na vso moč prizadeva, to re-

šivno nitko najti; zato je poklicala lorda Cowley-a, svojega poslanca v Parizu, domu, da ji razodene vse na drobno, kar vé od cesarja Napoleona; sedaj ga je s svojimi nasveti poslala na Dunaj, naj se z avstrijsko vlado pomeni kako in kaj, da bode kolikor moč na vse strani prav; potem še le se bo zbor v Parizu začel. Lord Cowley je bistra glava, in angleški vladi je res vse na tem ležeče, da se mir ohrani. Ker je tedaj angleška vlada po vsem tem tako očitno na stran naše vlade stopila, se bi utegnil cesar Napoleon še vendar pomisliti, preden bo petelina vojske po svetu spustil. Še drugo važno novico nam je, ravno ko smo te verstice pisali, prinesel „Moniteur“ iz Pariza od 27. dan febr., ktera pravi: „Kardinal Antonelli je poslancu francozkemu in avstrijskemu razodel, da se papež toliko močen čuti, da more sam za varnost svojih dežel skrbeti in da je tedaj pripravljen, se z imenovanima vladama pogovoriti, da bote njune armadi ob enem in kmali rimske dežele zapustile. Ako se to res zgodi, bode odpravljen eden izmed devetih spodtikljejev francozkih na Laškem. Upajmo, da besede ne bojo ostale le — besede!

— C. kr. ministerstvo je izdalo poduk, kateri uči, kako imajo zdravniki k rekrutbi poklicane pregledovati in preiskovati. Obseže pa ta poduk 21 paragrafov in 3 priklade, v katerih je povedano: a) zavoljo katerih manjših pogreškov se more kdo, če je sicer terdne postave, v vojske vzeti; b) zavoljo katerih pogreškov je kdo za vselej za vojašino nepripraven; c) zavoljo katerih pogreškov, ktere tudi nezdravnik spoznati more, kdo popolnoma in za vselej vojašine oprosteno ostane. Ta poduk bo prihodnje pri rekrutbah kot pravilo veljal.

— V celem cesarstvu je razun vojaških 7139 zdravnikov, 5635 ranocelnikov in 3031 lekarjev (apotekarjev). Po posamnih deželah pride na lombardo-beneško kraljestvo 3123 doktorjev, 558 ranocelnikov in 1465 lekarjev. V cesarstvu pride na 5200 prebivavcov en zdravnik, na 6600 en ranocelnik in na 12,300 en lekar. V zdoljni Avstrii ima 2200 prebivavcov enega, v gornji Avstrii 7500, na Solnograškem 4400, na Štajarskem 7000, na Koroškem 11,000, na Krajskem 15,000, na Terzaškem 3800, na Tiroljskem 2500, na Českem 6300, na Moravskem 10,700, na Šlezkem 15,400 v Galicii 18,700, v Bukovini 26,300, na Ogerskem 8600, na Erdeljskem 25,600, v vojvodini serbski 12,100, na Horvaškem 12,800, v Dalmaciji 5400, v Lombardii 1500, v Benečii 1600 prebivavcov enega zdravnika ali doktorja. Najmanj zdravnikov imajo v zolkijevskem okrožju v Galicii, kjer je med 80,000 ljudi le eden, največ v pavijskem okrožju v Lombardii, namreč eden med 1200 prebivavcov.

Iz Tersta. Te dni je prijadrila večja angleška barka v Terst in slišati je, da pride namesti nje dvoje še večjih, ker bo una v Benedke odrinila. To nas bo zlo upokojilo, dasiravno se mestu ni nič hudega bati, akoravno se vojska uname, ker je svobodno kupčijsko mesto.

Iz Lombardo-Beneškega. Iz Milana. 23. febr. bi bil imel biti v velikem gledišu plés z maskarami, pa jih ni prišlo več ko samo kakih 40; zvonaj pred gledišem in v bližnjih ulicah je bilo pa več sto mladih ljudi, kateri so maskaram v gledišu branili; tudi več šip na gledišnih oknih so s kamni pobili; ko so pa maskare glediša zapustile in je tudi gosposka tako modra bila, da je vse te otročarije molče gledala, so se ljudje kmalo razšli in vse je ostalo pokojno.

— Iz Benedk. Uterjevanje našega obmorja gré tako urno spod rok, da bo v 4 tednih dokončano, namesti v 6, kakor je bilo ustanovljeno.

Iz Ogerskega. Iz Pešta. 22. februarja je bila sodba zoper Roza Šandorja sklenjena. Obsodili so ga zavoljo več hudodelstev na vislice. Roza Šandor je 45 let star, bolj drobne srednje postave; roke ima majhne, bele

in mehke, kar priča, da se ni nikolj s težkimi deli ukvarjal; njegovo obličje razodeva zvižčnost. Pri končni obravnavi je bil izsperva brez vsega strahu in toliko manj se je bal, kolikor manj obtoživnega so perve priče zoper njega povedale. Ko so pa pozneje druge priče mu do zobca pokazale, da hoče vse utajiti in ko je vidil, da mu več in več kropa pritoka, je začelo njegovo serce vpadati in pravijo, da je Roza Šandor od tistega dneva, ko so priče zoper njega govorile, pa do drugega najmanj za tri leta se postaral.

Iz Tiroljskega. Iz Inšpruka. 17. februarja smo bili še kakor sicer mesca maja. Kar naenkrat se vreme preverže in medlo je od 18. do 21. februarja, da smo mislili, da se zima še le začne. Blizo 60 ur nismo imeli drugega nič kot burjo in sneg. V sredi zime smo sopet in smilijo se nam mile prerokinje spomladi, ktere so pred 8 dnevi še tako veselo na osončnih krajih svoje glavice začele zdvigovati. Zvončki, marjetice in več drugih sestrice njih počiva mirno pod snegom in goloročniki se zavijajo zopet v kožuhe ali pa se pritikajo k peči. Nadjamo se, da veselo žvenkljanje v seni vpreženih konj bo skoraj odzvonilo zimi. — Pri nas je močna govorica, da ima cesarska vlada namen, v Predarlškem oddelek armade nastaviti, kakor leta 1849. Nas Tiroljce pa misel obhaja, da Francoz ne bo imel volje, se še kadaj z nami skusiti in tako upamo tudi, da vsak avstrijski narod misli. Ne zamerite, da kot rojen Slovenec govorim kot Tiroljce, sej nas vse čas sili, vsakemu neprijatlu miru zobe možko pokazati.

Iz Srbije. „Serb. Dn.“ je razglasil pismo, ktero je pisal knez Miloš vsem vladam, ktere so porok za pravice serbske dežele. To pismo je tako: „Po volji Božji in po željah narodovih za vladajočega kneza serbskega postavljen sem prevzel potem, ko sem prejel od svojega višjega gospoda poterjenje, zopet vlado dežele po ustavi in po deželni postavi, in prosim Vsemogočnega pomoči v mojem vladanju v blagor naroda mojega. Slavna vlada Vašega Velikanstva, ki je porok za pravice in privilegije te knežije, je vedno blagovolila, serbskemu narodu Vašo milost deliti. Zahvalim se za to blagovolnost in hitim, Vaše Velikanstvo prositi, mojemu narodu to blagovolnost še prihodnje ohraniti. Miloš Obrenović I. knez serbski.“

Iz Švajca. Kakor „Allg. Ztg.“ piše, ne dobi noben Švajcar, kteri je vojašini podveržen, potnik listov v unanje dežele.

Iz Nemškega. Iz Berlina. „N. Pr. Ztg.“ misli, da si pruska vlada prizadeva, Rusijo z Avstrijo spraviti, in ponoviti staro zavezo Avstrije, Prusije in Rusije, kakoršna je bila zoper Napoleona I.

Iz Italije. Iz Turina. Sardinska vlada je, kakor pred nekim časom francozka, okrajnim poglavarjem naročila pozvedovati, ali je ljudstvo za vojsko ali zoper njo. Skoraj vsi so poslali odgovor v Turin, da je ljudstvo zoper vojsko. To je tistim, kteri hočejo imeti vojsko na nos na glavo, silno serce pobilo, zlasti pa Cavouru.

Iz Francozkega. Nek švajcarsk časopis je razglasil te dni odgovor sedanjega francozkega cesarja Napoleona III. o času, ko je iz Angležkega leta 1840 v francozkem mestu Boulogne na kopno stopil. Iz omenjenega odgovora le to-le: „Pridem med Vas kot vroč in resničen demokrat in republikanec. Priča obljub mi bodi duh velicega moža tega véka (Napoleona I.), — obljub, ktere tukaj slovesno delam: Jaz bom, kakor sem vselej bil, ostal otrok francozk. Vsak Francoz mi bo brat in jaz bom vsakemu Francozu tudi brat. Pravica slednjega bo tudi moja pravica. Za demokratsko republiko bom živel in umrl; jaz bom njeni višji duhoven. Bog me obvaruj, da bi hotel kadaj v cesarski purpur se zavijati. Naj mi usahne serce v persih tisti dan, ko bom pozabil, kaj

sem francozki deželi dolžan; — naj mi omolknejo moje usta za vselej, ako bodo kadaj kako hudobno besedo zoper republikansko samooblast (Souverenität) francozkega naroda zinile; — naj bom preklét, ako bom zavoljo slabosti dovolil, da se bodo v mojem imenu razširjali uki, kteri se ne skladajo z demokratičnim principom, kot dušo republikanske vlade; — naj bom obsojen kot hudo-delec, ako se bom lotil kot malopridnež in izdajavec s oskrunjeno roko pravic naroda, bodi si z njegovim dovoljenjem, ko bi ga prekanil, bodi si zoper njegovo voljo — s silo. Zdaj pa verujte v mene, kakor jaz v Vas verjem in puhti naj en glas iz oserčja vseh v nebesa kot molitev: „Živi za vselej republika!“ Bolj omikanim bravcom ni treba komentirati tega odgovora; tisti pa, kteri zasledujejo poslednje čase politiko tega mogočnega gospoda, lahko spoznajo, kako se ujemajo besede navedenega odgovora z vsem njegovim djanjem in kaj je upati od tacega rešenika narodov!

— Princeznja Klotilda, hči piemontežkega kralja Viktora Emanuela, sedaj zaročena s princem Napoleonom, je dobila med drugimi darovi tudi zaboj z napisom: „Lišp“ (Toilette). Al zaboj se je parižkim dohodarskim urednikom pretežek zdel za „Toiletto“; torej ga zadržé, pregledajo, in kaj najdejo v zaboju? — Bombe, s kakoršnimi je hotel Orsini 14. januarja 1858 cesarju Napoleonu pokazati pot iz nemirnega življenja v večni pokoj!

— Oficirji tistega armadnega oddelka, kteri se je pripeljal iz Algerije čez morje v Marsilijo, dobivajo plačo kakor v vojski, da si omislijo reči za vojsko potrebnih. Ko so se pri svojih tovarših v Algerii poslovljali, so rekli: „Z Bogom, da se v Milanu zopet vidimo!“ Iz vsega tega se dá misliti, da je Francozom toliko mar za mir, kakor za lanski sneg.

— „Indep. belge“ piše, da se Rusija res tudi za vojsko pripravlja, dasiravno so drugi časniki temu zopergovarjali. — Dopisi verjetnih mož v drugih časnikih pa terdijo, da se Rusija še ne meni za vertoglave namere grofa Cavoura in njegovega patrona v Parizu.

— Političnim begunom je greben zlo zrastel. Italijanski vrejo vsi v Pariz, kjer pa jim menda nikolj ne bo zrastlo drevo spoznanja.

— Zlo se govori, da bo princ Napoleon minister mornarstva z naslovom „veliki admiral“ francozki. Tudi se govori že dolgo, da bo minister Valevski iz ministerstva stopil; kadar se bo to zgodilo, je vojska gotova, ker Valevski je iz tiste stranke, ktera se za mir poganja.

Iz Valahije. V Bukarestu imajo dan na dan predpust. Obede se verstijo z očitnimi plesi, plesi pa z očitnimi obedami. Že več ko 200 let ni bil rumanski narod tako židane volje, kakor je sedaj. Bog daj, da bi se jim nit ne utergala!

Iz Azije. Iz Kine. Sin kambodžanskega kralja je h katoliški veri prestopil.

Iz Afrike. Iz Maroke. Marokanci so se pogodili s Španjci, kteri so prišli z armado po morji nadnje, ker so več špajskih bark oropali.

Darovi za Vodnikov spominek:

Gospod J. Š. v D. na Štajarskem 2 fl., — gosp. Kašper Bertancelj, kurat v kopru 50 kr., — gosp. Čuk Leopold, fajmošter 30 kr., — hvaležnik sl. domoljubov v Kamnjih 40 kr.

Pogovori vredništva. Gosp. J. B. na R. Prešernovih poezij dobite še, kolikor jih želite. — Gosp. A. Jerm. v Ip.: Ali bi vse tudi dokazati mogli v sodniški pravdi, ki bi gotovo sledila? Dobro prevdarite!